

MẸ VIỆT NAM ƠI!
DÂN TA CÓ TỘI TÌNH GÌ?
(VIETNAM, QU'AS TU FAIT DE TES FILS?)
Tác giả: Pierre Darcourt --- Dịch giả: Dương Hiếu Nghĩa

CHƯƠNG MƯỜI HAI

VĨNH NGŨ PHÁP LÊN TUỔI SÀI GÒN

Thứ Tư, ngày 16 tháng Tư

Bắt chập từ thán có thể lập từ bất cứ lúc nào, nhất là hành động do đức tin, từ óc cao của nhà thơ Sài Gòn vĩnh lên những tiếng hát trầm bổng tiếng la tinh. Bàn thờ Chúa chôn đở hoa và đức c trứi m t m l a sáng r c r . Hàng ngàn tín đ công giáo đang đ l t n phong của 25 linh m c đ i

di n cho các đ a ph n trong n c. Khi bu i l ch m đ t, t t c tín đ hi n di n n m tay nhau chúc bình an và c u nguy n cho t t c các Giám m c, các Linh m c và các tín h u t nguy n l i nhi m s c a h trên lãnh th b chi m đ chia x th thách c a m i anh ch em c l ng l n giáo. Sau đó c 25 v linh m c v a đ c t n phong đ c cho m c thêm m t chi c áo choàng tr ng có thêu m t ch th p b ng sa ten đ , n m tay nhau b c ra ngoài, ng i nào cũng có thân nhân và bè b n m c l ph c t m t đi kèm. Đám đông thân b ng quy n thu c n y t hàng trăm giáo x đ n đây cùng nhau qui t d i chân t ng đài Đ c M Đ ng Trinh n i b t cao lên gi a công viên Nhà Th . Các linh m c v i áo dòng đen và nón đen, các tu sĩ v i áo chùng v i thô, các bà n tu sĩ, các anh em h ng đ o sinh, các nông dân tay l m chân bùn nh ng v n m c áo dài có mang huy hi u Trái Tim c a Chúa, các cô thi u n v i áo dài nh nhàng, các bô lão v i khăn đóng áo dài, các binh sĩ v i quân ph c r n ri, chào nhau, ôm nhau kêu g i nhau và k cho nhau nghe v tin t c c a nh ng ng i b c ng s n b t đi làm tù binh hay nh ng ng i b coi là th t l c trong c n l c lo n ly n y. H đ đó hàng m y gi , c i đùa chuy n trò, chi m h t các l đ ng, làm t t ngh n l u thông và sau đó, vào kho ng 12 gi tr a, theo m t d u hi u c a các linh m c, đám đông k l và b t th ng n y, k c các chánh tr gia và th ng gia, xem ch ng nh đã sung s ng và h nh di n đ c bi u l đ c tin c a mình ngay gi a trung tâm c a thành ph kinh doanh n y, m i ch u gi i tán h t trong vòng vài phút, m nh ai n y ch y v xe c a mình , nh ng chi c xe v n t i hay xe buýt đã đ a h t n đây, t các đ ng ru ng và làng m c c a h .

M i xe khi ra kh i bãi đ u đ u đ c m t linh m c c i mô tô h ng đ n m đ ng. Và n a gi sau đó là t t c không còn m t ng i công giáo nào đó n a. Trung tâm thành ph đã tr l i v i nh ng c nh k t xe, xe xì cút t , xe t c xi, và các xe bán hàng đ o. S n ào c a các s v n đ ng và m u d ch cũng đã tr l i trên đ ng T Do (Catinat) dài dài t nhà th đ n b sông . Các chuyên viên v tin t c cũng b t đ u vui v phao tin, không c n bi t - là đúng hay th t thi t . Chuy n khó nh t là ph i bi t l c tin đó.

- M t kho đ n Biên Hòa đã b n , làm rung chuy n c thành ph : tin n y

đúng.

- Một bản tin đánh đi của UPI xác nhận đó là do sự đột kích của lực công Việt Cộng. An ninh quân đội thì thản nhiên quy định đó chỉ là một tai nạn rời rạc: một tàn thu hoạch di tích không kịp, bèn lùa qua cửa không gây lên một đám cháy làm nên một kho đạn phá hoại.

- Ông Thiệu đã nhận công ty Balair chứa 16 tấn vàng thỏi, số vàng dự trữ của Ngân Hàng Quốc Gia sang Thụy Sĩ. Ông Lý long Thân, một người bạn của cựu cố, cựu viên tài chính của Tổng Thống V NCH đã bán cho một tập đoàn Nhật Bản một khối lượng của Chánh Phủ trị giá 300 triệu mỹ kim : tin thất bại.

Vàng vẫn còn trong hầm của Ngân Hàng (Giám Đốc Ngân Hàng tịch thu không ký lệnh xuất kho), và không một phi công thám hiểm nào có thể chui đi 16 tấn vàng một lần một mà không vấp sà kho chứa hàng của phi công.

- Một Việt Nam vẫn còn 2 tấn mỹ kim "sốt vẩn" do quân đội Hoa Kỳ bỏ lại lúc họ rời khỏi Việt Nam. Chánh Phủ Sài Gòn đang thương lượng với một công ty lớn của Hoa Kỳ để mua với giá 1 tấn mỹ kim. Chuyển mua bán này chĩa thẳng về ngã ngũ.

- Những người bạn của một khách sạn Brinks, gần trụ sở Quốc Hội đã rút đi êm trong đêm tối trên 3 xe vận tải để tránh cảnh sát Miền Nam họ đang : tin này rất khó kiểm tra. Không ai có quyền di chuyển vì có lệnh thiêu quân luật từ 9 giờ tối đến 6 giờ sáng. Một đội chủ chốt là: tòa đại sứ Hoa Kỳ đã báo cho tất cả các kỹ sư dân Mỹ trong lãnh vực và những người làm việc cho Phòng Tùy Viên Quân Lực Hoa Kỳ (D.A.O.) có trách nhiệm vận chuyển vận quân sự, những người làm việc cho ngành Y dược và tiếp tế lương thực, là phải sẵn sàng rời Việt Nam trong vòng 30 ngày sắp tới.

- Tất cả những chuyến bay quốc tế đều ngưng vì biện pháp an ninh : Tin không đúng, chỉ có các phi công thuộc hãng Cathay Pacific đang đình công. Họ đòi hỏi phi công có mặt sẵn trên thuyền ngay nguy hiểm khi phi công đáp xuống Sài Gòn . Các hãng hàng không khác đều bỏ đi nguyên các chuyến bay.

Tình đời bác nghe cách thủ đô chông vài chục cây số . Suy nghĩ phía công sự ở Bắc Việt mỗi ngày mỗi đến gần hơn, những người lính dân Sài Gòn cũng bình tĩnh. Các viên chức hành chính làm việc bình thường. Các chức vụ đều có tiếp tục . Đến mỗi kim còn đi được 1000 dặm bắc. Những dân vẫn còn đi lại với những xe ba bánh những trâu, xe đạp xích vẫn vét túi hành khách, xe kéo xe lôi lại thay tái xuất hiện.

Chị Liên, những buôn không thay hoạt động. Đòi hỏi cho mặt cuộc tình công có thể bắt cướp đi, họ đã tìm mua hàng trên đường, để có thể bán lại với giá cao gấp ba lần. Dù trừ những hàng công sự vào để thủ đô, họ cũng đã vét mua tất cả với đi . Họ biết rằng những thành phố bắc công sự chỉ có Miền Trung, dân chúng đều có lính phi treo cờ Hà Nội và MTGPMN trên nhà. Họ đã tính toán rất kỹ . Bên triều lá cờ công sự phi cung cấp cho những dân trong vòng 48 tiếng đến họ : ba tất đều bắc lại, mặt áp phe không thể bỏ qua để !

Những người Pháp cũng có các thủ khoán, kỹ thuật gia, giám đốc xí nghiệp, các nhà triết học a... gặp lại nhau ở tiệm Impårial, cửa Bonelli (50 năm ở Đông Dàng.) hay quán cà phê mát mẻ của "papa" Charbonnier, công, mặt công sự những chuyến sang nghề bán cà phê, và dài bắc tranh của ông lãnh sự đều tiên Dominique, mặt những dân thuộc đảo Corse vô cùng vui vẻ , đã phục vụ khách từ 27 năm món súp thập cẩm cá biển ngon nhất Sài Gòn và rượu chất quý hiếm Cinarca . Những ta thay có những anh công quân nhân của đội quân viễn chinh, những người đã sống sót qua bao nhiêu biển cả . Họ đến những nơi xa xôi của vùng Đông bắc, hay những người đến những ven biển của chiến trường. Rồi mặt những kẻ, rồi những người kín đáo, họ biết tất cả mà nói thì ít và giữ im lặng khi có người lại xuất hiện.

Tôi đã gặp đäc đä đây nhi&#u b&#n cũ :Moulin, một c&#u sĩ quan Dù. Chúng tôi đã cùng đäc hu&#n luyện v&# bi&#t kích, ở đ&#n Đ&# năm 1945. Đ&#n đi&#n c&#a anh b&# Vi&#t C&#ng chi&#m. Nasica, con c&#a

m&#t anh hùng kháng chi&#n b&# Đ&#c x&# b&#n năm 1944, có m&#t t&#ng k&# ni&#m tr&#c khi vào th&# xã d'Arnay-le-duc. Anh là m&#t c&#u kháng chi&#n quân ng&# Ý, k&# sĩ nhi&#t l&#ng, và chuyên viên đóng tàu chuyên ch&# đ&#ng sông. Xí nghi&#p của anh còn ch&#a g&#p khó khăn nào.

Roger Routin, một binh sĩ g&#c Tunisie, râu x&#m nh&#ng r&#t có tình huynh đ&#. Anh là m&#t phi công dân s&# gi&#i nh&#t c&#a Mi&#n Nam . V&#i chi&#c phi c&# nh&# c&#a anh, anh đã lái đi "nh&#t" h&#t ng&#i Pháp ở Dalat và Nha Trang đ&#i l&#n đ&#n c&#a c&#ng s&#n.

Le Gall, chín con, v&# là Lucienne. M&#c đ&#u đông con nh&#ng anh đã xây c&#t m&#t vi&#n m&# côi đ&# nuôi tr&# và mang t&# m&#t tr&#n v&# đây đ&#c h&#n hai m&#i đ&#a.

Tino Agopian, một ng&#i trên sáu m&#i tu&#i ng&#i nh&# th&#o r&#t tao nhã, luôn luôn ăn m&#c r&#t k&#ng, k&# sĩ lão thành và đáng tin c&#y c&#a các tr&#ng đua.

Cũng c&#n ph&#i nói qua v&# nh&#ng ng&#i truy&#n giáo và các m&#c s&#, đ&#i s&#c nh&#ng không m&#t m&#i, đã bi&#n nh&#ng vi&#n t&# b&#n thành nh&#ng trung tâm xã h&#i . T&#ng ph&#m c&# đ&#n đ&#p đ&#c g&#i t&#i và xe n&#y đ&#n xe khác đ&#y thu&#c men đ&#c ch&# đ&#n các tr&#i dân lính n&#n.Câu l&#c b&# th&# thao, v&#i h&# t&#m n&#i, đ&#y đ&# tiêu chu&#n tranh tài qu&#c t&#, v&#i nh&#ng dàn hoa v&#n lý, v&#i nh&#ng sân t&# nít, và nhà th&# thao đa đ&#ng, nh&#ng phòng đánh ki&#m và sân t&#p võ thu&#t và m&#t vòng đua ch&#y b&# . . . . đó là ở đ&#o cu&#i cùng c&#a "xã h&#i" ng&#i Pháp ở Sài Gòn.

Đ&#c m&#t hàng me to và hàng rào xanh bao quanh, đây là một câu l&#c b&# h&#ng sang và l&#ch s&#, ở đó nh&#ng máy đi&#u hòa không khí c&#a Nh&#t ch&#a th&# thay th&# đ&#c các cây qu&#t tr&#n già nua nh&#ng còn r&#t êm l&#ng và đ&# ti&#n nghi&#. . Ng&#i ta còn tìm th&#y phía sau các hàng hiên trong nh&#ng căn phòng r&#ng rãi mát m&# v&#i nh&#ng bàn gh&# toàn b&#ng g&# n&#ng, nh&#ng gh&# đ&#a r&#ng sâu, nh&#ng ông ch&# ngân hàng bình th&#n, nh&#ng nhà ngo&#i giao l&#nh l&#ng, nh&#ng giám đ&#c đ&#n đi&#n, nh&#ng tay vô đ&#ch bài tây (bridge), nh&#ng nhà s&#n xu&#t bia da đ&# ao nh&# g&#ch, m&#t vài anh tóc dài, qu&#n &#ng voi và nh&#ng

cô gái dẫu dàng tởm i tr. . . . .

Như đi thăm ngườ i nọ y đ n ngườ i kia, t m t ngườ i b n thân đ n m t s giao thi p v ng ch c, tôi thu l m đ c m t vài tin t c đã đ c ki m ch ngĐ c Giám M c Seitz ở Kontum, 40 năm ph c v ở Vi t Nam , v n còn, không h h n gì.. Bá t c del Fante, ngườ i có bi t danh là "vua ở Cao Nguyên", v n còn s ng. Con ngườ i quý t c Ý n y, ngườ i nói đ c t t c th ng c a đ ng bàoTh ng, v a là b n v a là c v n c a t t c các tr ng b l c.. là m t nhân v t r t l th ng. C ng r n trong công vi c nh ng khoan h ng đ l ng v i m i ngườ i làm, ông có m t s c kh e s t đá và m t tinh th n l c quan không gì lay chuy n n i, và không có gì làm cho ông ta c m xúc h t. Ông M. Mercurio, niên tr ng c a các nhà tr ng t a, ch t ở Ban mê Thu t v m t trái bom c a không quân Mi n Nam đã làm s p nhà ông.

H n 30 ngườ i Pháp trong đó có 12 giáo viên còn ở l i Dalat, vì thi u ph ng ti n di t n, nh ng h v n còn kh e m nh.

Nh ng nhà tr ng trà và cà phê (10.000 m u và khoản 100 nhà khai thác đ c bi t) trải dài gi a Blao, Djiring và Ban mê Thu t, b b t hay đã ch y kh i , đ u coi nh b phá s n h t. Mùa màng khá l m, nh ng vì đ ng b c t đ t, nên t t c đ u b k t l i và h th i h t t i đ n đ n.

Các nhà máy ở Sài Gòn và Ch L n chuyên s y trà đen, trà xanh , và rang cà phê đ u ph i đ ng c a vì không có hàng đ tr . Thua l tính ra đ n hàng trăm tri u đ ng.

B qua các nh n nh p và n ào c a đ ng T Do, tr l i b nh vi n Grall n a đ ng gi a nhà th Đ c Bà và v n bách th o. V i nh ng dãy nhà xây sáng s a có hàng hiên chung quanh và n m đ i tàng cây to r p bóng mát, c s n y v a là m t n i trú n v a là m t h c đ ng. Đ c thành l p t năm 1860, b nh vi n 400 gi ng nói trên trong nh ng tu n l sau cùng n y đã có con s b nh nhân tăng lên g p 4 l n. Toán quân y c a bác s t ng quát Mazeaud đã đ n nh p vào v i 20 bác sĩ quân y ngườ i Pháp ở đây. Ngay sau khi th m tr ng ở mi n Trung b Vi t Nam b t đ u có t m m c nguy k ch , thì v c u Giám đ c b nh vi n Grall (4 th i ph c v ở Đông Đ ng, chuyên viên v các b nh c a vùng nhi t đ i) đã tình nguy n sang đây v i m t bác sĩ gi i ph u, m t bác sĩ khoa t ng quát và m t bác sĩ nhi

khoa. M i bác sĩ dân s đã tình nguyện n đ n tăng c ng toán quân y c a ông. Và toán y sĩ n y đi t tr i lánh n n n y đ n tr i lánh n n khác, t Côn Th đ n Vũng Tàu hay ra t n đ o Phú Qu c đ chăm sóc cho các th ng binh và các th ng dân b th ng vì chi n cu c.

Chung quanh Sài Gòn h th ng an ninh t t si t ch t i. Các đ n v c nh sát đ c bi t đ u mang áo giáp và đ i nón s t, trang b hùng h u đã đi tu n kh p các vùng ngo i ô và đ c nh b n b t c ng i tình nghi nào mà không c n ph i g i h i tr c .

*
* *

Chi u nay tôi nh n m t lá th t bên M r t đáng đ c chú ý. Lá th c a m t ng i b n c a tôi, anh Dick Benham 32 tu i, c u phi công tr c thăng võ trang thu c c ng Tu n Giang (đ n v giang thuy n). Hai n b th ng Vi t Nam , chuy n sang ngành giáo d c sau khi v M l y đ c b ng ti n sĩ v chánh tr kinh doanh. Và đây là n i dung b c th :

" Anh Pierre thân m n,(1) "Tôi đã g i đ n tho i t i Paris, v anh đã cho tôi b t là anh đã đi Vi t Nam . Bà ta cho tôi s h p th c a anh Sài Gòn (h p th s 1303). Tôi hy v ng r ng m c đ u có m t "không khí h n lo n t i đó, nh ng b c th c a tôi cũng có c may đ n tay anh đ c . Có r t nhi u ng i b n Vi t Nam v t th h i tôi cái gì đang x y ra Hoa K ? H không hi u "đ c thái đ ch ng đ i c a Qu c H i và tính th đ ng c a ng i đ ng đ u Nhà Tr ng." Có r t nhi u lý do đ Hoa K b r i n c Vi t Nam, nh ng t t c đ u dính v i câu "chuy n tai t ng Watergate và chuy n b u c l i c a dân b u H vi n và 1/3 ngh sĩ "trong tháng 11 / 1974 n y. Cu c v n đ ng b u c vào mùa thu 1974 đ c đánh đ u b ng m t s chán n n chung c a đ lu n qu n chúng. Đ n đ mà t t c các k l c v "không đi b u" đ u b phá h t ! Năm ch c ph n trăm c tri M đã không đi b u. Đ ng Dân Ch đã đ t đ c m t th ng i hoàn toàn áp đ o. M t vài tu n sau đó, ông Jay

Lovestone ầu là cánh tay m t c a ông George Meany trong ầu ch c Công Đoàn Lao Động, đã ầu c tính trong m t cu c nói chuy n riêng ầu r ng trong s nh ng ng ầu i m i đ ầu c b u vào Qu c H i đã có đ n ít nh t 80 là nh ng ng ầu i còn ầu t s ng đ ng sau "xe"(2), có nghĩa là nh ng tr con th t h c (3) và vô trách nhi m. V ầu i đó ch là m t đánh giá còn quá th p, b i vì 3 tháng sau đó (tháng 3 / 1975) trong lúc Đông D ng đang trong c n kh ng kho ng, ng ầu i ta ầu c ầu ng con s c a nh ng tay "ngu đ t m i" đó đã vào đ ầu c H Vi n Hoa K 140 đ a (4). Nh t là đ c đ m c a b n "ngu đ n" n y đ ầu c th hi n qua thái đ c a con đà đ u, không c n suy nghĩ v n kh ng kh ng nh t quy t ầu ch i không mu n quan tâm đ n tình hình c a vùng Đông Nam Á Châu. T m n là đã "thu c m t xã h i giàu có, b n chúng không mu n nhìn ra ngoài nh ng b c ầu ng c a chúng đang s ng. "Chúng tôi không mu n nghe nói v Vi t Nam n a!". Đó là câu mà "b n chúng đã nh c đ nh c ầu i đ i v i nh ng t ng v ng ầu bên ngoài. Đ n khi mà ph i g i m t phái đoàn dân c đ sang Vi t Nam đ đ u tra tình hình ầu i ch , thì ng ầu i ta đã ch n nh ng con "đà đ u" đ p nh t. Thí d nh James Mac Closky (đ i đ n cho "California), ng ầu i đã ầu ng kh ng đ nh năm 1967 r ng không th th ng Vi t C ng n i; nh bà Bella Abzug, m t ng ầu i tranh đ u cho ph n và cho hòa bình đã ầu ng n i t ng trong cu c đ u tranh cho quy n ầu i c a ph n . Cu c đ u tra c a phái đoàn 8 ng ầu i dân c đó ch đ ầu c t n hành v n v n có 2 ngày và ch th a nh n nh ng thành ki n và đ nh ki n mà h đã có s n ầu lâu r i. Thái đ c a nh ng nhà ầu p pháp đó th t ra ch đ a đ n m t chi n đ ch đ u đ c r ng ầu n ầu ng đ ầu c các ch ầu ng trình truy n hình ầu n và c a báo chí nh ầu New York Times, ầu Washington Post, nh ng ầu p san nh New York Review of books (5) (không ph i đ n thu n là nh ng ầu p san văn hóa mà là nh ng ph ầu ng t n tranh đ u c a nh ng ng ầu i trí th c nh Mary Mac Carthy và 500 ng ầu i khác v i "ý nghĩ "t t " cùng lo i nh th . Nh ng ng ầu i to đ u c m ch ch cho trò ch i, cho chi n đ ch n y "ch là m t nhóm h t nhân bé nh , nh ng hành đ ng c a h đ ầu c s c m nh c a truy n thông báo chí M nhân lên. M t vài nhà báo mà chúng tôi cho h m t bi t danh là "k c " nh James Reston, Antony Lewis, Kraft hay Broder, mà nh ng bài vi t c a h đ ầu c "nghĩ p đoàn hóa" (có nghĩa là đ ầu c ph bi n cùng lúc do m t s ầu ng báo chí đ a ph ầu ng ầu các t u bang và nh th là có m t s ầu n đ c giã) đã làm m t uy tín c a VNCH và nh ng nhà lãnh đ o c a h m t cách có h th ng. Chính nh ng ng ầu i n y đã h ông Nixon và nh ng ng ầu i dân c m i n y là hình bóng c a báo chí đã ầu o đ ng cho h lên. Tôi tin ch c là Qu c H i không ch p thu n ngân kho n

v n tr "

Chú thích:

- (1) trong th b n c a tác gi toàn dùng danh t "m y" và "tao" vì h là b n chí thân, nh ng trong b n d ch chúng tôi ph i d ch là "anh" và "tôi"
- (2) nguyên tác b ng t ng M "*who are still wet behind the cars*" (có v khinh b)
- (3) nguyên tác c a tác gi : *des jeunes enfants ignares*
- (4) nguyên tác c a tác gi : "*nouveaux imbéciles*". Lá th dùng đ n 2 n danh t "*imbéciles*".
- (5) v tên c a các t báo, chúng tôi không mu n d ch ra t ng Vi t, đ cho các đ c gi nh n dĩ n đ c rõ ràng nh ng t báo M đó.